

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ

Кафедра ЕПІЗООТОЛОГІЇ, МІКРОБІОЛОГІЇ І ВІРУСОЛОГІЇ

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Декан факультету ветеринарної медицини

Микола ЦВІЛІХОВСЬКИЙ

” _____ 2023 р.

«СХВАЛЕНО»

на засіданні кафедри епізоотології,
мікробіології і вірусології

Протокол №4 від «17» квітня 2023 р.

Завідувач кафедри епізоотології,
мікробіології і вірусології

Володимир МЕЛЬНИК

«РОЗГЛЯНУТО»

Гарант ОП «Ветеринарна медицина»
д.вет.н., професор кафедри анатомії,
гістології і патоморфології тварин ім.

акад В.Г. Касяненко

Володимир КОСТЮК

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ПРЕВЕНТИВНІ ТЕХНОЛОГІЇ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗДОРОВ'Я КОНЕЙ»

(назва навчальної дисципліни)

спеціальність 211 – «Ветеринарна медицина»

освітня програма Ветеринарна медицина

Факультет (ННІ) Ветеринарної медицини

Розробники: завідувач кафедри, к.вет.н. доцент МЕЛЬНИК В.В.

1. Опис навчальної дисципліни

«Превентивні технології забезпечення здоров'я коней»

(назва)

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь		
Галузь знань	21 – Ветеринарна медицина (шифр і назва)	
Освітній ступінь	Магістр (бакалавр, спеціаліст, магістр)	
Спеціальність	211 – «Ветеринарна медицина» (шифр і назва)	
Освітня програма	Ветеринарна медицина	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	Нормативна (вибіркова)	
Загальна кількість годин	_____68_____	
Кількість кредитів ECTS	_____2_____	
Кількість змістових модулів	_____1_____	
Курсовий проект (робота) (якщо є в робочому навчальному плані)	_____ (назва)	
Форма контролю	Екзамен	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм навчання		
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Рік підготовки	2	_____
Семестр	3	_____
Лекційні заняття	8 год.	_____ год.
Практичні, семінарські заняття	_____ год.	_____ год.
Лабораторні заняття	8 год.	_____ год.
Самостійна робота	52 год.	_____ год.
Індивідуальні завдання	_____ год.	_____ год.
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми навчання	2 год.	

2. Мета, завдання та компетентності навчальної дисципліни

Мета навчальної програми полягає у поглибленні теоретичних знань у магістранта з діагностики, лікування та профілактики інфекційних хвороб коней, набуття ним практичних навиків з лабораторної справи, а також постановці діагнозу та підготовка його до самостійної наукової й практичної роботи.

Завдання:

- поглибити теоретичну підготовку із загальної епізоотології, а також з інфекційних хвороб коней;
- оволодіти методами лабораторної діагностики інфекційних хвороб коней;
- оволодіти сучасними методами життєвої та посмертної діагностики інфекційних хвороб коней;

- навчитись ставити наукові експерименти та проводити їх статистичні обрахунки;
- отримати навички опрацювання літературних джерел з вибраної тематики.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

- сучасні методи досліджень заразних хвороб коней;
- чинні закони та інші нормативно-правові акти щодо безпеки та розповсюдження заразних хвороб коней.

вміти:

- ставити діагноз на заразні хвороби коней;
- диференціювати збудників хвороб;
- проводити дослідження коней та об'єктів довкілля;
- розробляти і упроваджувати лікувально-профілактичні заходи при заразних хворобах коней у господарствах різної форми власності;
- володіти сучасними методами досліджень.

Набуття компетентностей:

- **Інтегральна компетентність**

Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у галузі ветеринарної медицини, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

- **Загальні компетентності (ЗК):**

- ЗК2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- ЗК9. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

- **Фахові (спеціальні) компетентності (ФК):**

- ФК 7. Здатність організувати і проводити лабораторні та спеціальні діагностичні дослідження й аналізувати їх результати.
- ФК 8. Здатність планувати, організувати та реалізувати заходи з лікування тварин різних класів і видів, хворих на інфекційні хвороби.
- ФК 12. Здатність розробляти та реалізувати заходи, спрямовані на захист населення від хвороб, спільних для тварин і людей.
- ФК 13. Здатність розробляти стратегії профілактики хвороб різної етіології.
- ФК 19. Здатність здійснювати просвітницьку діяльність серед працівників галузі та населення.
- ФК 20. Здатність організувати, здійснювати і контролювати документообіг під час професійної діяльності.

- **Програмні результати навчання:**

- Знати і грамотно використовувати термінологію ветеринарної медицини.
- Використовувати інформацію із вітчизняних та іноземних джерел для розроблення діагностичних, лікувальних і підприємницьких стратегій.
- Визначати суть фізико-хімічних і біологічних процесів, які відбуваються в організмі тварин у нормі та за патології.
- Збирати анамнестичні дані під час реєстрації та обстеження тварин, приймати рішення щодо вибору ефективних методів діагностики, лікування та профілактики хвороб тварин.
- Установлювати зв'язок між клінічними проявами захворювання та результатами лабораторних досліджень.
- Розробляти карантинні та оздоровчі заходи, методи терапії, профілактики, діагностики та лікування хвороб різної етіології.
- Формулювати висновки щодо ефективності обраних методів і засобів утримання,

годівлі та лікування тварин, профілактики заразних і незаразних хвороб, а також виробничих і технологічних процесів на підприємствах з утримання, розведення чи експлуатації тварин різних класів і видів.

- Здійснювати моніторинг причин поширення хвороб різної етіології та біологічного забруднення довкілля відходами тваринництва, а також матеріалами та засобами ветеринарного призначення.
- Розробляти заходи, спрямовані на захист населення від хвороб, спільних для тварин і людей.
- Знати правила та вимоги біобезпеки, біоетики та добробуту тварин.
- Здійснювати облікову звітність під час фахової діяльності.

3. Програма навчальної дисципліни для повного терміну денної форми навчання (Змістовий модуль 1. Інфекційні хвороби коней)

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
<i>1</i>	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1. Інфекційні хвороби коней												
Тема 1. Епізоотична ситуація та основи профілактики заразних хвороб коней	14	2		2	10							
Тема 2. Вірусні хвороби коней	18	2		2	14							
Тема 3. Імунна відповідь при запальному процесі. Її особливості при бактеріальних, вірусних інфекціях. Імунологія сепсису	18	2		2	14							
Тема 4. Міжнародне Епізоотичного Бюро. Ветеринарні вимоги щодо імпорту в Україну коней	18	2		2	14							
Разом за змістовим модулем 1	68	8		8	52							
Усього годин	68	8		8	52							
Курсовий проект (робота) з _____ _____ (якщо є в робочому навчальному плані)		-	-	-		-		-	-	-		-

4. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1		

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1		

6. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Бактеріальні хвороби коней	2
2	Вірусні хвороби коней	2
3	Грибкові хвороби та маловідомі хвороби коней	2
4	Нові і маловивчені хвороби коней	2

7. Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Розробка заходів профілактики та боротьби з сибіркою серед конєпоголів'я	4
2.	Розробка заходів профілактики та боротьби з правцем та ботулізмом серед конєпоголів'я	4
3.	Розробка заходів профілактики та боротьби з туберкульозом серед конєпоголів'я	4
4.	Розробка заходів профілактики та боротьби з лістеріозом серед конєпоголів'я	4
5.	Розробка заходів профілактики та боротьби з грипом серед конєпоголів'я	4
6.	Розробка заходів профілактики та боротьби з ринопневмонією серед конєпоголів'я	4
7.	Розробка заходів профілактики та боротьби з інфекційним метритом серед конєпоголів'я	4
8.	Розробка заходів профілактики та боротьби з дерматомікозами серед конєпоголів'я	4
9.	Розробка заходів профілактики та боротьби з енцефалітом долини річки Муррея серед конєпоголів'я	4
10.	Розробка заходів профілактики та боротьби з ІНАН КОНЕЙ серед конєпоголів'я	4
11.	Розробка заходів профілактики та боротьби з Венесуельським енцефалітом серед конєпоголів'я	4
12.	Розробка заходів профілактики та боротьби з австралійським енцефалітом серед конєпоголів'я	4
13.	Розробка заходів профілактики та боротьби з везикулярним стоматитом серед конєпоголів'я	4
ВСЬОГО		52

8. Контрольні питання, комплекти тестів для визначення рівня засвоєння знань студентами.

ЗРАЗОК БІЛЕТУ ДЛЯ ІСПИТУ З ДИСЦИПЛІНИ «ПРЕВЕНТИВНІ ТЕХНОЛОГІЇ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗДОРОВ'Я КОНЕЙ»

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ
УКРАЇНИ**

ОС «Магістр» Спеціальність Ветеринарна медицина	КАФЕДРА ЕПІЗООТОЛОГІЇ, МІКРОБІОЛОГІЇ І ВІРУСОЛОГІЇ	ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ № _1_ з дисципліни <u>«ПРЕВЕНТИВНІ ТЕХНОЛОГІЇ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗДОРОВ'Я КОНЕЙ»</u>	«Затверджую» Завідувач кафедри _____Мельник В.В. 5 травня 2022 р.
--	---	--	--

Екзаменаційні запитання

1. Травматичний шок у коней. Симптоми, терапевтична допомога.

2. Фактори ризику виникнення колік у коней.

Тестові завдання різних типів

**1. Переконайтеся, що зонд просувається по стравоходу, можна якщо:
(У бланку відповідей впишіть номери однієї правильної відповіді)**

1	вільний кінець зонда підвести до вуха і почути звуки булькання, гурчання, переливання
2	вільний кінець зонда підвести до вуха і почути шуми, які збігаються з видихуванням повітрям, переливання
3	вільний кінець зонда помістити у склянку з водою і з'являються пухирці повітря
4	Рефлекторно виникає кашель

**2. Інструменти, за допомогою яких відкривають ротovu порожнину
(У бланку відповідей впишіть вірну відповідь одним словом)**

**3. Поєднайте при якій патології тонус сфінктера ануса:
(У бланку відповідей поєднайте і впишіть правильні відповіді)**

1	Знижений	А	при кишковій непрохідності
2	Підвищений	В	при тривалому проносі
3	Зіяння ануса	С	При паралічі крижового відділу спинного мозку

**4. Підвищення апетиту у коней виникає при:
(У бланку відповідей впишіть номери правильних відповідей)**

1	цукровому діабеті
2	зниженні шлункової секреції
3	непрохідності кишечника
4	після тривалого недоїдання
5	в період одужування
6	інтоксикаціях

5. Розставити у відповідності патологічні стани, при яких відмічається запори:

А. Органічні В. Функціональні	<ol style="list-style-type: none"> 1. При звуженні кишки рубцями 2. При недостатньому моціоні 3. При гельмінтозах 4. При послабленні моторної функції кишечника 5. При запаленні кишечника
----------------------------------	---

6. До простих переломів відносяться:

1	Множинні та поперечні;
2	Апофізарні та епіфізіоліз;

3	Поперечні, косі, гвинтоподібні, повздовжні;
4	Прямі і непрямі.

	7. За характером роз'єднання кісткових уламків переломи бувають:
1	Метафізарними, діафізарними, епіфізарними;
2	Повними і неповним;
3	Уламковими і множинними;
4	Прямими і непрямыми.

	8. Фіксація зламаних кісток здійснюється такими основними способами:
1	Екстракортикальний та інтрамедулярний остеосинтез;
2	Зовнішня фіксація, внутрішня фіксація та комбінація зовнішньої та внутрішньої фіксації;
3	Апаратами зовнішньої фіксації та серкляжним дротом;
4	Гвинтами та штифтами Стейнмана.

	9. До внутрішньої фіксації переломів кісток відносяться:
1	Шина Обухова, апарат Ілізарова;
2	Металеві пластини, декстринові пов'язки;
3	Шина Томаса, апарат Костюка;
4	Металеві шпиці, металеві штифти, металеві пластини, серкляжний дріт, шурупи, апарати зовнішньої фіксації.

	10. Хронічний осифікуючий періостит характеризується:
1	Крововиливами в окістя та розриви його елементів;
2	Випотіванням серо-фібринозного ексудата;
3	Руйнацією окістя та оголенням кістки;
4	Кістковими випинаннями у вигляді екзостозів, остеофітів та гіперостозів.

КОНТРОЛЬНІ ПИТАННЯ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ІСПИТУ:

1. Ветеринарні вимоги щодо імпорту в Україну забійних коней.
2. Ветеринарні вимоги щодо імпорту в Україну коней для участі в міжнародних змаганнях.
3. Ветеринарні вимоги щодо імпорту в Україну конини.
4. Ветеринарні вимоги щодо імпорту в Україну племінних, користувальних і спортивних коней.
5. Ветеринарні вимоги щодо імпорту в Україну племінних, користувальних і спортивних коней.
6. Ветеринарні вимоги щодо імпорту в Україну сперми племінних жеребців.
7. Дайте характеристику комплексу спеціальних ветеринарних профілактичних досліджень за допомогою яких досягається благополуччя галузі конярства.
8. Дайте характеристику комплексу спеціальних ветеринарних профілактичних досліджень за допомогою яких досягається благополуччя галузі конярства.
9. Дайте характеристику комплексу спеціальних ветеринарних профілактичних досліджень за допомогою яких досягається благополуччя галузі конярства.
10. Епізоотична ситуація в конегосподарствах України.
11. Опишіть австралійський енцефаліт.
12. Опишіть венесуельський енцефаломієліт.
13. Опишіть енцефаліт долини річки Муррея.
14. Опишіть енцефаломієліт коней СРСР.
15. Опишіть західний (американський) енцефаломієліт.

16. Опишіть західно-нільський менінгоенцефаліт.
17. Опишіть особливості вірусний артеріт коней.
18. Опишіть особливості грипу коней.
19. Опишіть особливості дермато мікозів у коней.
20. Опишіть особливості епізоотичного лімфангіту.
21. Опишіть особливості інфекційної анемії коней.
22. Опишіть особливості контагіозного метриту у коней.
23. Опишіть особливості контагіозної плевропневмонії.
24. Опишіть особливості миту.
25. Опишіть особливості ринопневмонії коней.
26. Опишіть особливості сапу у коней.
27. Опишіть східний (американський) енцефаломієліт.
28. Опишіть хворобу Борна.
29. Опишіть японський енцефаліт.

9. Методи навчання

- Словесні (лекційний, пояснення, дискусія, інструктаж, бесіда);
- Наочні (демонстрація презентацій, фото відео);
- Практичні (лабораторна робота, практична робота, статистична обробка)

10. Форми контролю

- Поточний (опитування, тестування);
- Рубіжний (контрольна робота, реферат, модулі);
- Підсумковий (тестування, іспит).

11. Розподіл балів, які отримують студенти. Оцінювання знань студента відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національні оцінки згідно з табл. 1 «Положення про екзамен та заліки у НУБіП України» (наказ про уведення в дію від 27.12.2019 р. № 1371)

Рейтинг студента, бали	Оцінка національна за результати складання	
	екзаменів	заліків
90-100	Відмінно	Зараховано
74-89	Добре	
60-73	Задовільно	
0-59	Незадовільно	Не зараховано

Для визначення рейтингу студента (слухача) із засвоєння дисципліни $R_{\text{дис}}$ (до 100 балів) одержаний рейтинг з атестації (до 30 балів) додається до рейтингу студента (слухача) з навчальної роботи $R_{\text{нр}}$ (до 70 балів): $R_{\text{дис}} = R_{\text{нр}} + R_{\text{ат}}$.

12. Навчально-методичне забезпечення

13. Рекомендовані джерела інформації

Базова

1. Забелло Є.М. Патологічна анатомія інфекційних хвороб тварин. - К.: Аграрна наука, 1997.
2. Bergey's Manual of Systematics of Archaea and Bacteria, 2015. Supervising editor: WB Whitman. ISBN: 9781118960608. Bergey's Manual Trust, Wiley, NJ.
3. Coles EH 1986. Veterinary Clinical Pathology, 4th edn. WB Saunders, London.
4. Ed Robinson N.E. (1987), W B Saunders, Philadelphia, USA
5. Equine infectious diseases / [edited by] Debra C. Sellon, Maureen T. Long. – Second edition.

6. Equine Parasites. Jacobs, J. (1986) Bailliere Tindall, UK
7. Kassai T 1999. Veterinary Helminthology. Butterworth-Heinemann, Oxford.
8. Manual of equine practice / Reuben J. Rose, David R. Hodgson.—2nd ed.
9. Manual of Equine Practice. Rose, R.J., and Hogson, D.R. (1993) WB Saunders, Philadelphia
10. Problems in Equine Medicine. Brown, C.M. (1989), Lea & Febinger, Philadelphia, USA
11. Акаєвський А.П. Анатомія свійських тварина. - М.: Колос, 1968.
12. Болезни лошадей. Современные методы лечения / Пер. с англ.. – М.: ООО «Аквариум-Принт», 2007. – 1008 с.
13. Болезни лошадей. Справочник / Под ред. И.А. Калачника. – К.: Урожай, 1992. – 256 с.
14. Гопка Б.П., Хоменко М.П., Павленко П.М. Конярство: Підручник. -К.: Вища освіта, 2004.
15. Організація профілактичних та оздоровчих заходів при інфекційних хворобах тварин, О.Є. Галатюк, 2013.
16. Посібник з інвазійних, інфекційних та незаразних хвороб свиней, Ю.Ю. Довгій, 2010.
17. Профілактика та лікування заразних хвороб коней, О.Є. Галатюк, 2009.
18. Пэдворд Т., Пэдворд М. Полный ветеринарный справочник по болезням лошадей (пер. с англ. Аносовой О.Б., Логиновой К.И.). – Издательство: М: Аквариум-Принт. – 2005.– 256 с.
19. Загальна епізоотологія. Ярчук Б.М., Вербицький П.І., Литвин В.П. та ін.; За ред Б.М. Ярчука, Л.Є. Корнієнка. – Біла Церква, 2002 – 655 с.
20. Інфекційні хвороби тварин з везикулярним синдромом: Навч. Посібник / Л.Є. Корнієнко, В.О Бусол, В.В. Недосєков та ін. – За ред. Л.Є. Корнієнка. – Біла Церква: Білоцерків. держ. аграр. у-т, 2011. – 272 с.
21. Каришева А.Ф. Спеціальна епізоотологія. К.: «Вища освіта», 2002. 703 с.
22. Линева Л. Фізіологічні показники норми тварин: Довідник. М.: АКВАРИУМ ЛТД, 2001. - С. 154-161.
23. Сапронозні інфекційні хвороби тварин / Л.Є. Корнієнко, В.В. Недосєков, В.О. Бусол та ін.: монографія. – За ред. Л.Є. Корнієнка, В.О. Бусола. – Біла Церква: Білоцерків. держ. аграр. у-т, 2010. – 306 с.
24. Транскордонні хвороби тварин з основами стемпінг-ауту: Навчальний посібник / В.В. Недосєков, В.В. Мельник, В.В. Макаров. – Херсон: Грінь ДС, 2015. – 336 с.
25. Хронічні інфекційні хвороби тварин / Л.Є. Корнієнко, В.О. Бусол, В.В. Недосєков та ін.; За ред. В.О. Бусола, Л.Є. Корнієнка. – Біла Церква, 2009. – 291 с.

Додаткова

1. Данилевський В. М. Довідник по ветеринарній терапії. - М.: Колос, 1983.
2. Дарабан Е.В. Готові лікарські засоби: Довідник. - Київ: Здоров'я, 1975.
3. Епізоотологічний моніторинг і профілактика заразних хвороб коней в Україні, 2016
4. Линева Л. Фізіологічні показники норми тварин: Довідник. М.: АКВАРИУМ ЛТД, 2001. - С. 154-161.
5. Ветеринарна дезінфекція, дезодорація, дезінсекція, дезінвазія, дератизація / Інструкція. - К., 2005.
6. Ветеринарно-санітарна експертиза з основами технології і стандартизації продуктів тваринництва / О.М. Якубчак, В.І. Хоменко, С.Д. Мельничук та ін.; За ред.. О.М. Якубчак, В.І. Хоменка. - Київ, 2005.
7. Довідник ветеринарних препаратів і кормових добавок зарубіжного виробництва / М.В. Косенко, П.П. Достоевський, А.В. Березовський, П.І Вербицький, Ю.М. Косенко, П.Д. Нікітін. - К.: Ветінформ, 1999.
8. Закон України "Про безпечність та якість харчових продуктів і продовольчої сировини". № 2809-ІУ. - К., 2005.
9. Закон України "Про вилучення з обігу, переробку, утилізацію, знищення або подальше використання неякісної та небезпечної продукції". № 1393-ХІУ. - К., 2000.

Інтернет джерела

1. Грип коней <http://www.horse.ru/oloshadi/structure.php?&cur=5877>
2. Сап коней <http://www.horse.ru/oloshadi/structure.php?cur=5945>
3. Сап коней http://neurology.narod.ru/b007/18_1.html
4. Державний комітет ветеринарної медицини України <http://www.vet.gov.ua/law/ua/>
5. Інфекційна анемія коней <http://www.horse.ru/oloshadi/structure.php?&cur=5871>
6. Ринопневмонія коней <http://www.horse.ru/oloshadi/structure.php?&cur=5937>